

De Tweede Kamer der Staten Generaal
ter attentie van de griffier
Postbus 20001
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Datum
23 maart 2017

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Bij brief van 25 november 2016 (kenmerk 2016-000743751) heeft de minister van BZK de Tweede Kamer nader geïnformeerd over zijn visie op de aanstellingswijze en de positie van de burgemeester. Hij geeft daarin onder andere de visie van het kabinet weer dat de discussie dient te gaan over de rol en positie van de burgemeester, en dat daarna pas naar de aanstellingswijze zou moeten worden gekeken. Bovendien merkt hij op dat een keuze met betrekking tot de aanstellingswijze pas aan de orde is na aanvaarding van de tweede lezing van de deconstitutionalisering van de Kroonbenoeming.

De aanstellingswijze moet voortvloeien uit de rol en positie van de burgemeester, moet ondersteunend zijn aan het ambt, en niet andersom. Naast maatschappelijke ontwikkelingen rondom het ambt van burgemeester kan de discussie voorts niet los worden gezien van de discussie over de toekomstige organisatie en inrichting van het openbaar bestuur als geheel; een discussie die momenteel gaande is naar aanleiding van onder andere de rapporten van de Studiegroep Openbaar Bestuur en de commissie Toekomstgericht lokaal bestuur. De lopende herzieningstrajecten zijn daarop van invloed.

Thans neemt een aantal politieke partijen reeds een standpunt in over de aanstellingswijze van de burgemeester. Wij hechten er aan onze visie onder uw aandacht te brengen zodat u deze in de gesprekken over de formatie van een nieuw kabinet mee kunt nemen. Bij het opstellen van een regeerakkoord verzoeken wij u derhalve nadrukkelijk rekening te houden met ons standpunt.

Deconstitutionalisering van de Kroonbenoeming houdt in dat de Grondwetsbepaling waarin de burgemeester en de commissaris van de Koning bij Koninklijk Besluit worden benoemd, komt te vervallen. De benoemingswijze wordt dan in een gewone wet geregeld, zodat deze makkelijker kan worden gewijzigd.

Wij zijn van mening dat de aanstellingswijze van de burgemeester niet los kan worden gezien van de rol van de burgemeester in het gemeentelijk bestel. De aanstellingswijze moet aansluiten bij de institutionele positie van de burgemeester en kan dan ook niet als een geïsoleerd vraagstuk worden beschouwd.

Indien één element in de institutionele orde wijzigt heeft dit onherroepelijk effect op de relatie met de andere onderdelen daarvan en daarmee op de lokale democratie als geheel. De VNG wil vanuit een consistent model, waarin het geheel van de lokale democratie in beeld is, kijken naar een eventuele wijziging in de aanstellingswijze van de burgemeester. De bestudering van de toekomstmogelijkheden moet leiden tot een breed gedragen visie op een toekomstige indeling van het lokaal bestuur. Dit moet een discussie zijn waarbij de relatief onafhankelijke positie en stabiliserende rol van de burgemeester binnen het huidige bestel gewogen wordt, mede aan de hand van recente ontwikkelingen zoals de vormgeving van het lokaal bestuur in een participatieve netwerksamenleving, ondermijning, radicalisering en de decentralisaties. Deze actuele kwesties zorgen immers voor een substantiële verzwaring van het burgemeestersambt.

Wij pleiten er derhalve voor om nu eerst voorstellen te ontwikkelen voor het versterken van de lokale democratie. Juist de veelheid van argumenten die de minister van BZK opsomt in zijn brief aan de Eerste Kamer, alsmede het standpunt van de Raad voor het Openbaar, leiden er toe dat het niet opportuun is om eerst de deconstitutionalisering van de aanstellingswijze van de burgemeester te realiseren en *daarna* op basis van een brede maatschappelijk- bestuurlijke discussie de positie en de benoemingswijze van de burgemeester onveranderd te laten.

In overleg met de VNG en vele andere participanten is de minister op dit moment bezig met een verkenning naar nieuwe verhoudingen die wellicht uitmondt in een voorstel tot wijzigingen in de institutionele orde tussen de verschillende bestuursorganen bij de decentrale overheden. Het zoeken naar brede consensus over de gewenste rol en positie van de burgemeester, om zo – onder erkenning van de mogelijkheid van differentiatie – uiteindelijk bij de aanstellingswijze uit te komen, is essentieel voor het draagvlak. Daarbij dient het geheel in samenhang te worden gezien met alle andere actuele ontwikkelingen in het openbaar bestuur.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Algemeen Directeur